

'Ik ben een resultaatgerichte bestuurder, maar dat vind ik op het digitale transformatie soms best ingewikkeld.' Patrick Gaynor, heemraad bij Waterschap Vallei en Veluwe, geeft direct toe dat hij niet alle antwoorden weet als het gaat over het smart maken van het digitaliseringsvraagstuk binnen het waterschap.

—
Patrick Gaynor, heemraad bij Waterschap Vallei en Veluwe

'We hebben geen honderd procent uitgestippelde koers'
—

AUTEUR: JAN-WILLEM WESSELINK (FUTURE CITY FOUNDATION)
FOTOGRAFIE: ROB ACHET (PIRTSJERS)

Toen de regen uitbleef tijdens de afgelopen zomer haalde de dijkgraaf van Waterschap Vallei en Veluwe de krant. Fijntjes wees ze erop dat droogte vraagt om nieuwe maatregelen en wellicht ook politieke keuzes. Moet het schaarse water naar de burgers die er hun zwembadje mee vullen, de boeren die het veld beregenen of naar het bos waar de blaadjes wel heel vroeg van de bomen vielen dit jaar. In hetzelfde college is Patrick Gaynor een van de

“Ik moet hier zelf ook nog veel in ontdekken, ook voor mij is het een nieuw onderwerp”

heemraden. ‘Grondwateronttrekking door burgers was tot nu toe altijd geaccepteerd, omdat er water genoeg was. Maar het is natuurlijk wel één systeem. Stel dat we door data-analyse ontdekken waar teveel water wordt onttrokken, wat gaan we dan doen? Dat wordt een vraag die we de komende jaren moeten beantwoorden.’

Daarvoor is het nu nog wat vroeg. Vallei en Veluwe kan namelijk nog niet overal exact meten wie waar hoeveel water uit de grond haalt, maar als het aan Gaynor ligt, wordt dat wel mogelijk. Meer realtime inzicht in wat er in het stroomgebied van het waterschap gebeurt, kan droogte of wateroverlast voorkomen, want met het extremer worden van het klimaat wordt die uitdaging alleen maar groter; waar vroeger de afvoer redelijk te voorspellen was, is dat nu veel minder het geval. Het is eerder een kwestie van vasthouden. En als je in zo’n lastig te voorspellen systeem ook nog eens de verkeerde keuzes maakt, zijn de gevolgen nog veel groter. ‘Onze processen worden steeds complexer, daar moeten we inzicht in hebben en dat betekent dat we de onderliggende data op orde moeten hebben en aan de hand daarvan de juiste beslissingen kunnen nemen. Wij werken aan een digital twin van ons stroomgebied omdat we beter willen begrijpen en beter willen kunnen voorspellen wat er gebeurt als we ergens een ingreep doen.’ Tegelijkertijd kampt het waterschap met een vergrijzende organisatie, waar de komende jaren een flin-

ke uitstroom van personeel wordt verwacht. ‘Datatechnologie kan ons helpen om processen nog slimmer te doen, waardoor het misschien wat minder nodig is om iedereen die vertrekt te vervangen.’ En tenslotte is het belangrijk omdat de Omgevingswet vraagt om burgerparticipatie. Ook daarbij wil het waterschap gebruikmaken van de nieuwe technologie.

We staan ergens in het midden

Om dat te bereiken heeft het college budget vrijgemaakt om een datagedreven netwerkorganisatie te worden. ‘We gebruiken dat om goede mensen aan te nemen, we richten datalabs en datagedreven gebiedsateliers in, bouwen een digital twin, richten een regiekamer in en werken zoals gezegd samen met andere waterschappen. We zijn er echter nog lang niet. Op een schaal van nul tot tien staan we voor mijn gevoel ergens in het midden waarbij we echt nog wel een flinke weg te gaan hebben. Maar goed, er is voldoende ambitie en we leren gaandeweg door te doen.’ Gaynor investeert daarom in bewustwording van zijn medebestuurders, ambtelijk apparaat en andere belanghebbenden. En van zichzelf. ‘Ik moet hier zelf ook nog veel in ontdekken, ook voor mij is het een nieuw onderwerp. Maar ik denk wel dat wij er vroeg bij zijn.’

Zodra die transitie voorbij is – en Gaynor benadrukt dat dat lastig is in te schatten wanneer dat is én dat er dan ook onderhoud nodig blijft – bestaat er een nieuw waterschap dat datagedreven is. ‘Van data maken we informatie, daarna kennis en dan begrip en wijsheid. We

“Stel dat we door data-analyse ontdekken waar teveel water wordt onttrokken, wat gaan we dan doen?”

moeten nu het proces ontwikkelen waarmee we die zo optimaal mogelijk inzetten, zodat er geen overkill aan data en informatie ontstaat. Wat je uiteindelijk wil, is goede besluitvorming, maar eerlijk gezegd, daar zijn we nog lang niet klaar mee.

Een datagedreven waterschap heeft niet alleen veel meer inzicht in wat het doet, maar ook in wat de ef-

fecten zijn van een ingreep. 'Je kunt het beter staven en een beslissing beter objectiveren. Dit leidt tot een

“Ik besef steeds meer dat dit een politiek onderwerp is en niet alleen een functionele opgave”

andere manier van besluitvorming. In die situatie wordt politieke stelligheid minder belangrijk, ga je discussies meer op data, op feiten dus, voeren en kan je echte keuzes maken. Want die zijn er natuurlijk wel degelijk te maken. Dat helpt wel in de politieke discussie, waar soms tegenstijdige belangen spelen. En dat is ook goed.'

Niet erg politiek

Toch is juist dat politieke aspect voor Gaynor in relatie tot het digitaliseringsvraagstuk nog wel een zoektocht. 'Een waterschap is van nature al niet erg politiek, het is een functionele democratie die in de basis haar kerntaken zo goed mogelijk uitvoert. Daarbinnen is dit misschien wel een onderwerp waar dat nog sterker voor geldt. Het bestuur heeft ingestemd met de ambitie dit op te pakken en heeft er budget voor vrijgemaakt, maar vervolgens is het aan mij en het programmateam om daar een goede invulling aan te geven. Dat is best een lastige zoektocht. Zoals gezegd, wij leren door te doen. Wij denken dus na over een centrale regiekamer, wij hebben het over aansturing van onze zuiveringen, we halen goede mensen binnen, we tuigen onze servicelevels op. Daarbij werken we samen met de Unie van Waterschappen. Daarom zijn we ook premium partner geworden van de Future City Foundation, omdat we denken dat we daar antwoorden vinden in onze zoektocht. Door van elkaar te leren, te kijken waar de onderlinge raakvlakken liggen. Maar we hebben geen honderd procent uitgestippelde koers.'

Daarbij is een belangrijke volgende stap om de bewustwording bij zijn collega-bestuurders te vergroten. 'Ik besef steeds meer dat dit een politiek onderwerp is,

dat het niet alleen een functionele opgave is en dat ook wij als waterschap daar een mening over moeten hebben. Ook wij als bestuur moeten ons veel meer bewust zijn van de impact, daar kennis op ontwikkelen en een mening over vormen. Daarover moet ik in gesprek met mijn collega's. Dat is de volgende stap die we moeten zetten. Ook als waterschapsbestuur moeten we ons bewust zijn van de ethische kanten van de beslissingen die we nemen. Zo kan je je voorstellen dat bij droogtebestrijding er privacyissues ontstaan, of vragen over autonomie. Hoe ver mogen wij bijvoorbeeld gaan in het op persoonsniveau verbieden van wateronttrekking?' Maar juist die politieke kant is niet per se gemakkelijk vindt Gaynor. 'Ik ben een resultaatgerichte bestuurder. Ik wil graag een stip op de horizon, waarbij je weet waar we naartoe werken in deze bestuurstermijn en wellicht in de volgende. Maar juist op dit onderwerp vind ik dat lastig, ik heb nu budget en kan projecten starten, dat is belangrijk, maar van daaruit moet er natuurlijk wel samenhang ontstaan. Het is heel goed te verdedigen dat we daar een bestuursperiode naar zoeken, het is ook niet raar dat het niet honderd procent duidelijk is waar ik op dit thema verantwoordelijk voor ben.

Maar dat kan één keer, na de komende verkiezingen wil je die discussie niet meer voeren.'

- Patrick Gaynor is namens de VVD heemraad binnen het college van dijkgraaf en heemraden van Waterschap Vallei en Veluwe.

- Digitalisering is zijn speerpunt, daarnaast heeft hij waterveiligheid, energietransitie en de Omgevingswet in zijn portefeuille.

- Gaynor heeft voor zijn periode als heemraad diverse interim-opdrachten uitgevoerd bij waterschappen en kent zo de waterschapswereld. Om die reden vroeg de lokale VVD-afdeling hem om zich verkiesbaar te stellen.
- Het totale college van dijkgraaf en heemraden Vallei en Veluwe kent vier heemraden en een dijkgraaf.
- In het Waterschap Vallei en Veluwe liggen 37 gemeenten met in totaal 1,1 miljoen inwoners. Het ligt tussen de IJssel, Nederrijn, Utrechtse Heuvelrug en de Randmeren. Tussen het laagste punt in Oldebroek en het hoogste punt in Hoog Soeren ligt 104 meter.